

DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK VE GENEL TARTIŞMA

Demokratik merkezîyetçilik üzerinde çok durduk. Durmakta da haklıydık. Birincisi, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partilerinin temel ilkesidir bu. İkincisi, partinin tek bir irade, tek bir eylem öznesi gibi işleyebilmesinin, tüm etkinliğini gösterebilmesinin de temel koşuludur.

Partinin bir mücadele aracı olduğunu da belirttik. Bunun da altını çizmek, vurgulamak bir abartma olmaz. Parti, bir sınıf mücadelesi aracıdır. İşçi sınıfının mücadelesinin en üst düzeyde, en önde gelen aracıdır. En üst düzeyde, en önde gelen aracıdır, çünkü doğrudan politik iktidarı hedef alır ve işçi sınıfının mücadelesini tümünde yönlendirme, sendikaları, demokratik kitle örgütlerini, kooperatifleri, kültür dernekleriyle tümünde yönlendirme işleviyle yükümlüdür. Belli bir toplumda ve belli bir zaman bölümünde işçi sınıfının partisi bu işlevi verili öznel ve nesnel koşullar altında ancak şu veya bu ölçüde yerine getirebilir, ama amacı, tam yerine getirebilmektir. Yapılan çalışmaların tümü partinin mücadele gücünü, etkinliğini geliştirmeye, artırmaya yöneliktir.

Demokratik merkezîyetçi uygulama, sınıfsal mücadele yeteneğini en iyi geliştirme ve yaşamda gerçekleştirme yöntemidir. Demokratik merkezîyetçilik iki yanlı bir sonucu elde etmeyi sağlar. Bir yandan, parti binlerce -çok gelişkin hallerde yüzbinlerce, milyonlarca- üyeden oluşabilir. Düşünme, karar verme, irade bildirme ve iradeyi uygulamaya geçirme ise tek tek bireylerin davranışlarıdır. Bunları kolektif tek bir irade, tek bir özne olarak birleştirmek, bireysel özne ve iradelerden kolektif bir özne ve irade oluşturmak ancak demokratik merkezîyetçilikle olanaklıdır. Parti bir kolektif irade, kolektif özne olabildiği ölçüde de mücadele yetkinliğini geliştirir.

Demokratik merkezîyetçi uygulama, işleyiş hiçbir parti üyesini tek başına bırakmamakla, onu mutlaka örgütsel bir birimin -çalışma ekibinin, çalışma grubunun, büronun, organın- bir üyesi, bir bütünün organik, işlevsel bir parçası yapmakla başlar. Günlük parti çalışmalarında üye bu küçük birimlerden birinin işlevsel bir elemanı olarak davranır, iş görür. Kolektif irade, kolektif özne bu küçük birimlerden oluşma sürecine girer. Bunların bağlı oldukları kademeli ilçe, il, merkez organları yoluyla; ilçe, il toplantıları, kongreleri, bölge ve il temsilcileri toplantıları kanalıyla kolektif irade ve özne daha geniş kapsamlı ve daha merkezi düzeylere doğru gelişip örgütlenir. Bireysel bilinç ve iradelerin, birleşerek kolektif bilinç ve iradeye dönüşmesi kademe kademe örgütsel birimlerde serbest tartışma, değerlendirme, eleştiri ve özeleştirilerle, hep birlikte yürütülen çalışmalarla gerçekleşir ve perçinlenir. Bu, tam bir demokratik işleyiştir. Bu demokratik süreç sonucu çoğunluğun aldığı kararların azınlığı, üst organların kararlarının tüm alt kademeleri bağlaması kuralı kolektif iradenin pratiğe, eyleme dönüşünde, sınıf mücadelesinin yürütülmesinde partinin tek bir kolektif özne gibi hareket edebilmesini sağlar. Partinin sınıf mücadelesinde başarılı olabilmesi tek bir kolektif özne gibi hareket edebilme yeteneğine

bağlıdır; bu, başarısının tek şartı değilse de, vazgeçilmez şartıdır.

İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partileri ve bu arada bizim partimiz günlük çalışmalarında böyle bir değerlendirme, tartışma, eleştiri ve özeleştirici karar alma birliğinde yürütülen çalışmalarla kararları pratiğe geçirme sarmalı içinde hareket etmekle beraber, zaman zaman belli bir konuyu aynı anda tüm örgütte en alt birimlerden başlayarak tartışmaya açma yoluna da giderler. Bu, tüm üyeleri yakından ilgilendiren ve tüm örgüt birimlerinin önemli katkısı olabileceği düşünülen ve istenen konularda yapılır. Büyük Kongre’de alınacak karar tasarılarının örgüte sunulması tartışılması partimiz tüzüğü gereğidir ve her iki Büyük Kongre’den önce bu tartışmalar yapılmıştır. Bunlardan başka bir de Çalışma Ekipleri Genelgesi tüm çalışma ekiplerinde tartışmaya açılmıştır. Böylece, bugüne değin partimizde üç genel tartışma yer almıştır.

Şimdi, seçimlerden sonra Merkez Yönetim Kurulu seçim çalışmalarıyla sonuçları ışığında ve Türkiye’nin bugünkü koşullarında partimizin örgütsel, ideolojik, politik sorunları ve önündeki görevleri konusunu örgüt birimlerinde genel tartışmaya açmıştır. Seçim çalışmaları aynı süre içinde hemen hemen tüm parti örgütlerinin aynı biçimlerde yürütmüş oldukları çalışmalardır. (Seçime girmeyen iller de girenlere yardımcı olmuştur.) Aynı zaman bölümünde ve aynı genel koşullarda parti örgütünün bu denli geniş çapta yürüttüğü çalışmaların ve karşılaşılan sorunların değerlendirme ve tartışmasının yine aynı çapta ve yine aynı zaman süresinde tüm örgüt birimlerince hep birden yapılmasında elbette büyük yarar vardır. Bu çalışmalarda örgüt birimleri ve üyeler önemli ve ilginç gözlemlerde bulunmuş, deneyimler kazanmış olmalıdırlar. Şimdi istenen, bu birbirinden az çok kopuk gözlem ve deneyimlerin birarada topluca gözden geçirilmesi bir değerlendirilmesinin yapılarak raporlar haline dökülmesidir. 14 sayılı genelgede belirtildiği üzere tartışmalar alt birimlerden ilçe ve il kademelerine yükselerek, çalışma gruplarını, partimiz yandaşlarını da kapsayarak gelişecek ve tüm birim ve kademelerin raporları birarada ele alınıp bütününde değerlendirilmek üzere Genel Merkez’de toplanacaktır. Merkez’in, yani MYK’nın değerlendirmesi 10. İl Temsilcileri Toplantısı’nda açıklanacak ve orada tartışılacaktır. Bundan sonra MYK, son değerlendirmesini ve kararlarını örgüte bildirecektir. Böylece seçimlere ilişkin olarak açılan genel tartışmada kolektif irade oluşmuş ve gerçekleşmiş olacaktır.

Şunu da belirtiyim ki yapılması gereken ve istenen sadece seçim çalışmalarının eleştirisel bir değerlendirmesi değildir. Seçimler açısından toplumun genel ve yerel koşullarına, durumuna ilişkin gözlemler izlenimler üzerinde de durulmalıdır. Parti propagandasını götürdüğümüz fabrika, kitle örgütü, mahalle ve köylerde ne gibi durumlar davranışlar, görüş ve tepkilerle karşılaşıyordu? Başka bir deyişle, seçmenler bizim propagandamızı kabule, özümsemeye ne derece yatkın ve eğilimliydiler? Olumsuzluklar görülüyorduysa, bu, bizim propagandamızın uygun olmayışından mı, yoksa seçmenlerin politik bilinç düzeyinin düşük oluşundan mıydı? Seçmenlerin istekleri, beklentileri neydi? Seçmenlerin partimize ve propagandamıza gösterdikleri tepkilerde içinde bulundukları toplumsal ortama göre farklılaşma var mıydı? Bu ve benzeri sorular, yani yalnız Parti’nin çalışmalarına değil, bu çalışmaların yöneldiği çevrelere, ortama ilişkin sorular ve olası cevapları da tartışmaların ve

sonuçta ortaya çıkacak raporun kapsamı içinde olmalıdır. Unutmamak gerekir ki, her çalışma, özne ile nesnel çevre arasında karşılıklı bir ilişkidir; seçim çalışmaları özellikle öyledir.

Demek ki, seçimlere ilişkin olarak yalnızca çalışmalarımızı ve alınan sonuçları değil, genel ve yerel toplumsal koşulları ve seslendiğimiz birey ve kesimlerin tepkilerini de tartışacak ve değerlendireceğiz.

Bu kadar da değil. Seçim çalışmaları ve sonuçlarından başka, partimizin ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarıyla önündeki görevler de tartışma kapsamı içindedir. Böyle olması da doğaldır, çünkü seçim çalışmaları partinin genel ideolojik, politik ve örgütsel çalışmalarından ve bu alanlardaki sorunlarından kopuk, kendi başına bir konu değildir. Bu genel tartışma bu açıdan parti örgütünün ve çalışmalarının bir bütün halinde gözden geçirilmesi, bir bilânçosunun çıkarılması anlamına gelecektir.

Partimiz örgütünün bu önemli görevin altından başarıyla kalkacağına inanıyorum. Tartışmaların, değerlendirmelerin ve eleştirilerin “kişilerle uğraşma” ve kısır çekişmeler düzeyine hiç düşürülmeden, örgütsel çalışmaların daha iyi yürümesini, daha iyi sonuçlar alınmasını sağlamaya yönelik olarak yapılacağına da inanıyorum. Ve inanıyorum ki, sonuç, Parti’nin bilimsel sosyalist raya daha sağlam oturtulması, amaçlarına daha büyük bir isabetle yönlendirilmesi olacaktır.

Çark Başak, Sayı 70, 12 Kasım 1979